

[Statsministeren.]

sker i Østgrønland kan allesammen læse og skrive, mig bekendt, så langt er vi da kommet. Der findes såkaldte civiliserede nationer med helt andre forudsætninger for at opdrage deres egne folk, der har en langt større procentdel, som hverken kan læse eller skrive. At dansk administration i Grønland dog alligevel er nået så langt i Østgrønland, at vi har kunnet lære vore landsmænd deroppe det, sætter ikke nogen plet på Danmark.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Den højtærede statsminister har helt misforstået mig; han polemiserer imod mig på et ganske urigtigt og urimeligt grundlag. Jeg har ikke her startet nogen almindelig debat eller er kommet med en almindelig anklage mod dansk administration i Grønland. Men udvalgets ærede ordfører sagde i sin tale her, at en af grundene til, at man ikke kunne udstrække kriminalloven til nu også at gælde Østgrønland, var, at befolkningen der ikke var moden, fordi den kun i 60 år havde været under dansk koloniherrredømme. Så sagde jeg i anledning af denne bemærkning fra udvalgets ærede ordfører, at det er den hårdest tænkelige anklage mod dansk koloniherrredømme, at den i 60 år ikke har kunnet modne befolkningen.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Det ærede medlems fremragende tekniske evne som debattør og evne til dialektisk at udnytte en situation, som det sker nu, hvor han kaster skylden over på den ærede ordfører, er kendt. Det ærede medlem har ordret sagt det, jeg her gentog, at det er en hård anklage mod dansk koloniherrredømme, at man ikke — det er det, det drejer sig om — kan overføre vestgrønlandsk retspraksis med det samme til Østgrønland, og det er denne påstand, jeg ikke vil lade stå uimodsagt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1—3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 120 stemmer mod 7.

§ 4, således ændret, §§ 5—45, ændringsforslag nr. 2, § 46, således ændret, §§ 47—82, ændringsforslag nr. 3, § 83, således ændret, §§ 84—89, ændringsforslag nr. 4, § 90, således ændret, §§ 91—101, ændringsforslag nr. 5, § 102, således ændret, §§ 103—120, ændringsforslag nr. 6, § 121, således ændret, og § 122

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: I henhold til forretningsordenens § 7, stk. 7, går lovforslaget nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1857; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3018).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om udlån til fiskeindustrien m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1861; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3020).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Johs. E. Larsen: De to lovforslag, som her foreligger til behandling, giver mig ikke anledning til ret mange bemærkninger, da de jo i det væsentligste er en fortsættelse af en lovgivning, vi har kendt gennem flere år, og som der stadig er brug for. Jeg kan i denne forbindelse pege på det samme, som jeg nævnte under første behandling af kvalitetsloven, nemlig den betydning, det har både samfundsmæssigt og rent erhvervsmæssigt, at vi er i stand til at hævde os i den skarpe konkurrence, fiskeriet møder i en række lande. Ved fremsættelsen af forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v. understregede den højtærede fiskeriminister da også, at baggrunden for forslaget ikke mindst er konkurrencemo-

[Johs. E. Larsen.]

mentet, og at tungtvejende hensyn taler for at fortsætte denne støttelovgivning, således at kutterflåden stadig er i så effektiv stand som muligt; hensynet til fiskernes sikkerhed til søs spiller også ind. Det er jo netop det centrale i sagen; gode fartøjer, udstyret med driftsikre motorer og med moderne, tekniske anlæg, betyder øgede fangstmuligheder og større sikkerhed for mandskabet. Hertil kommer, som ministeren også gjorde opmærksom på, at hensynet til beskæftigelsen på vore træskibsværfter må tages i betragtning.

At der er behov for denne lovgivning, som efter forslaget skal gælde for en periode på 3 år, fremgår af de mange andragender, som har hobet sig op, da de midler, der var stillet til rådighed ved loven af 27. maj 1950, allerede for nogen tid siden er opbrugt. Det foreslås derfor, at der for finansåret 1954—55 afsættes 2 mill. kr., eller lige så meget som for de to efterfølgende år tilsammen, for at man kan få afviklet de ansøgninger, der hidtil har været stillet i bero.

Vedrørende forslaget til lov om udlån til fiskeindustrien m. v. gælder stort set det samme, som jeg har fremført angående lovforslaget om støtte til fiskerfartøjer. Også her er tale om en fortsættelse af en lovgivning, der i de forløbne år har bidraget til en betydningsfuld udvikling. I dette tilfælde drejer det sig om fiskehandelen, fiskeindustrien, som her har fået en håndsrækning til at opbygge et ikke ubetydeligt hjemmemarked, en håndsrækning, der desuden har været med til at fastholde vor eksport til de udenlandske markeder. Den udvikling, som er i gang indenfor fiskeindustrien med hensyn til industrialisering, udbygning af produktionen og behandlingen af fiskeprodukter, må fortsætte fremover og fortjener den støtte, forslaget tager sigte på at yde.

Da disse to lovforslag som allerede nævnt er en videreførelse af en tidligere lovgivning, skal jeg med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale dem begge til hurtig og velvillig fremme i det høje ting.

Damsgaard: Disse to lovforslag har mange næsten ligelydende forgængere. Lige siden 1937 har vi haft en sådan støttelovgivning for fiskerierhvervet, ydet på forskellige vil-

kår gennem årene, og fiskerne og de til fiskeriet knyttede virksomheder har været glade for den håndsrækning, der her er givet.

I 1940erne fornyede vi lovene for et år ad gangen; nu foreslår den højtærede minister at vedtage lovforslagene for 3 år, og det kan vi måske også lige så godt gøre. Der er dog et spørgsmål i forbindelse hermed, som jeg vil vende tilbage til. Fra 1950 blev der stillet Marshallmidler, i alt 10 mill. kr., til rådighed for formålet; de er nu brugt, og siden efteråret 1953 har der ikke været penge til udlån trods meget stor interesse for disse lån, det gælder lån til nybygning af fiskerfartøjer, til udskiftning af gamle motoranlæg og øvrige tekniske anlæg i fiskerbådene såvel som lån til modernisering og rationalisering af fiskeindustrien. For dette sidste lovforslags vedkommende er der tale om en navneforandring; før hed det: lån til fremme af afsætningen af fisk og fiskeprodukter; men formålet er nogenlunde det samme, såvidt jeg kan se.

Der er jo her tale om en ren statsfinansiering; der skal af statskassen stilles henholdsvis 4 mill. kr. og 3 mill. kr. til rådighed for udlån. Det er efter mit partis syn bagsiden af medaljen. I princippet er mit parti imod denne statsfinansiering og håber, den kan blive overflødig på dette som på andre områder. Såvidt jeg er orienteret, vil den siddende realkreditkommission afslutte sit arbejde med en betænkning i efteråret 1954, og hvis der her fremkommer nye ting om kreditforholdene, som kunne nyttiggøres også på det långivningsområde, som vi her behandler, var det måske bedre kun at forlænge lovene for et år — hvis vi overhovedet skal vedtage disse lovforslag.

Jeg synes nemlig, der er en væsensforskel på de to lovforslag, idet der er forskel på den støtte, man vil give til udbygning af fiskerfartøjerne, udskiftning af motoranlæg o. s. v., og den støtte, der gives efter det andet lovforslag, hvor der er tale om statsudlån til fiskeindustrien. Navnlig med hensyn til dette lovforslag har jeg betænkeligheder, og der er vel også i lovforslagets § 1 tale om lån til nye virkeområder. Mon ikke disse ting lige så godt kunne finansieres på sædvanlig vis? Jeg har altså principielle betænkeligheder overfor långivning på begge de områder, lovforslagene vedrører, men dog navnlig med hensyn til lovforslaget om

[Damsgaard.]

udlån til fiskeindustrien, og jeg vil gerne komme lidt tilbage til det for ikke blot at være negativ og kritisere, men også vise en udvej til at komme ud af den direkte statsfinansiering. Lånebetingelserne er væsentlig skærpet i forhold til tidligere lovgivning, dog ikke så meget i forhold til den sidst gældende lov; før var der tale om 3 pct. rente og en vis rente- og afdragsfrihed, det er der ikke efter de her foreliggende lovforslag, renten bliver nu 5 pct. og nærmer sig herved markedsrenten; det synes jeg er en tiltalende udvikling, og det kan måske lette vejen for den afvikling, som jeg i og for sig gerne så.

Det må indrømmes, at der kan anføres mange ting til gunst for en sådan støtte til fiskerne: konkurrencehensynet og ikke mindst vore fiskeres sikkerhed til søs, og endvidere at de relativt gode lånebetingelser — man skal have 15 pct. i egenkapital — kan være en hjælp for de unge fiskere til at blive selvstændige. På lignende måde kan der anføres ting til gunst for udlån til fiskeindustrien; jeg synes dog, det er noget vanskeligere her. Hvis man vil pege på sådanne ting — og det vil jeg gerne — kan man fremhæve, at vi er meget interesserede i en rationalisering og modernisering af virksomhederne, så de kan blive mere konkurrencedygtige. Alle disse og mange andre ting, bl. a. den historiske baggrund for denne lovgivning, gør, at der vel i øjeblikket er en del, der taler til gunst, selvom der også er visse ting, der taler til ugunst for denne långivning.

Jeg har ved tidligere lejligheder, når vi har behandlet disse love — og det er jo mange gange igennem de sidste 15 år — været inde på tanken om en udvidelse af Kongeriget Danmarks Fiskeribanks udlånsvirksomhed, og det spørgsmål vil jeg også gerne bringe frem i debatten i dag. Hvis denne udlånsvirksomhed udvidedes, kunne disse love måske gøres overflødige. Jeg mener, meget kunne tale herfor, og i så fald skulle lovene jo ikke gælde for 3 år. Men måske kan ministeren anføre så vægtige grunde til at beholde den nuværende form for långivning en kortere tid endnu, at vi må bøje os derfor, og jeg kan i hvert fald sige, at mit parti er venligt stemt overfor støtte til fiskerierhvervet og naturligvis er

villigt til at drøfte dette spørgsmål videre frem.

Baagø-Hansen: Jeg vil gerne først kraftigt understrege, hvad den ærede foregående ordfører sagde, at her er ikke mere tale om Marshallgavebeløb, som udlånes, men der er tale om en ren og skær statsfinansiering. Vi forstår godt, at en låneordning som den foreslåede kan se ud som en udstrakt hånd til fiskerierhvervet, en hjælp i en tid, hvor det er meget vanskeligt at finansiere de arbejder, der her er tale om, fordi der skal så store beløb til, f. eks. til at stable en ny fiskerkutter på benene, ja, også en ny motor i et fiskerfartøj er jo en kostbar historie.

Vi er imidlertid fra konservativ side betænkelige ved, at staten giver sig ind i en finansieringsopgave af denne art, og vi kunne i den forbindelse spørge: Hvor ender det? Andre erhverv kan jo med samme ret som fiskerierhvervet komme og forlange lån på lignende betingelser. Vi tvivler også på, om det overhovedet er samfundsgavnligt at fortsætte denne udlånsvirksomhed, ja, det kan måske i virkeligheden vise sig at blive til skade for fiskerierhvervet som helhed at bygge flere nybygninger. Dette kunne lyde mærkeligt, men jeg skal anføre et par grunde for denne påstand.

For det første ligger det klart, at fiskeriet går stærkt tilbage i tiden, altså det egentlige fiskeri. Industrifiskeriet blomstrer nok, men der er dog vel ingen, der tror på, at det kan fortsætte, det må vel en dag nå den grænse, hvor man må sige stop til dette fiskeri, i alt fald begrænse det. En anden grund: Hvorfor bygge nye fiskerkuttere, når man, således som man har gjort det i disse år, sælger gode, søgænde, veludrustede kuttere til udlandet? Det er ikke ret lang tid siden, at der er solgt to store og virkelig første classes både med alt moderne udstyr fra Frederikshavn til Island.

Det, jeg her har sagt, gælder forslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer, og jeg vil slutte min omtale af dette forslag med at sige, at vi vil gerne være med til at se på forslaget i et udvalg, men vi er på forhånd noget betænkelige ved en lovgivning af denne karakter af de grunde, jeg her har skitseret.

[Baaga-Hansen.]

Hvad angår forslag til lov om udlån til fiskeindustrien, står der jo meget godt i § 1, at lånene skal være til igangsættelse og udvidelse eller modernisering og rationalisering af virksomheder, som har med opbevaring af og handel med samt transport af danske fisk og fiskeprodukter at gøre; men der står yderligere, at lån kan ydes til danske virksomheder, der beskæftiger sig med opdræt og fangst af fisk, og det synes jeg rejser betænkeligheder. Er det oprettelse af kooperative virksomheder eller lignende der tænkes på? Forslaget omfatter altså også fiskerivirksomheder, som skal drive fangst og opdræt — ja, det må vel være noget med udplantning.

Ganske vist siges der i § 5 noget om, at ministeren skal behandle ansøgninger om disse lån med bistand af et udvalg, men dette udvalgs sammensætning, som angivet i § 5, yder efter min mening ingen garanti imod, at netop noget sådant som det, jeg nys antydede, kan blive følgen, at man altså benytter loven til at oprette nye virksomheder af kooperativ natur; til at dette kan undgås, er ministereens myndighed her i § 5 for stor.

Hvad de fiskeindustrielle virksomheder angår, kæmper flere af disse for tiden en betydelig kamp for at holde hovedet oven vande og udfolder i den anledning en voldsom konkurrence. Er det meningen, at staten nu skal træde til og redde dem, der hænger i vandskorpen? En lovgivning af den art, som her er foreslået, kan altså meget let føre til en begyndende socialisering af fiskerierhvervet, i hvert fald den gren, der betegnes som fiskeindustrien. Fra de virksomheder af denne art, som jeg kender til, har jeg imidlertid ikke noget indtryk af, man har brug for lån af denne art, man har der udmærket kunnet klare sig med det private lånemarked.

Nu siger den højtærede fiskeriminister i bemærkningerne til lovforslaget, at forslaget skal tjene erhvervet til hjælp i konkurrencen med udlandet. Jeg er imidlertid ikke sikker på, at det er den rigtige vej at gå. Hvis der skal ydes hjælp overfor denne konkurrence, kunne den så ikke ydes i form af eksportkreditter, f. eks. på linie med andre eksportvirksomheder?

Også det sidste lovforslag vil vi gerne

drøfte i et udvalg, men vi må på forhånd stille os afvisende til en lov om udlån af statsmidler til de her omhandlede formål.

Skytte: Da jeg ikke i det foreliggende tilfælde er i besiddelse af den betænkelighedens nådegave, som har præget i hvert fald de to foregående ordførere, men iøvrigt også kun dem, vil jeg gerne udtale min velvilje overfor begge de foreliggende lovforslag. Det hjælper kun lidt, at man er modstander af statsfinansiering, hvis det i praksis betyder, at man så holder de unge ude på områder som dem, disse love omhandler, og derigennem er med til at hemme produktionen.

Lovforslaget om lån til nybygning af fiskerfartøjer har jo to formål: for det første at fremme konkurrencemulighederne og for det andet at give større sikkerhed, og det forstår jeg sker ved installering af ekkolod. Begge formål er fortrinlige, og vi vil gerne være med til at fremme dem.

Jeg ser i bemærkningerne til lovforslaget, at den forrige fiskeriminister havde i sinde at søge om yderligere 1 mill. kr. til fremme af dette formål. Det lykkedes ikke for ham, men forhåbentlig vil det lykkes at få det gennemført nu. Jeg nævner det kun for at vise, at faren for socialisering i forbindelse med disse lovforslag altså ikke er større, end at en støtte som den her foreslåede også har foresvævet den tidligere regering.

Lovforslaget om udlån til fiskeindustrien kan jeg også anbefale. Jeg kan ikke se, om der lige skal bruges de penge, og jeg tør heller slet ikke sige, om det råd, man ønsker nedsat, skal have den foreslåede sammensætning, eller om vi i det hele taget skal have et nyt råd. Men alt det kan vi forhandle om i udvalget. Selve sagens kerne om muligheden for udlån i begge tilfælde kan vi slutte os til, og på mit partis vegne kan jeg anbefale begge lovforslag til velvillig behandling.

Lynnerup Nielsen: Lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer er jo en lovgivning, som der er brug for, og som mange fiskere utvivlsomt vil se hen til med en vis tilfredshed, så meget mere som det fremgår af fiskeriministerens fremsættelsestale og af bemærkningerne, at der ligger et meget stort antal ubevilgede låneansøgninger. Der er jo

[Lynnerup Nielsen.]

ikke alene tale om nybygninger, men også om udskiftning af motoranlæg og tekniske installationer. Jeg har ikke, som et par tidligere ordførere, betænkeligheder ved det foreliggende lovforslag, for skal fiskerierhvervet kunne klare sig i konkurrencen, som givetvis tilspidses mere og mere, er det påkrævet, at vore fartøjer er udrustet på bedst mulig måde, ligesom dette også giver større sikkerhed, hvad jo er af stor betydning for vore fiskere, som udsættes for fare under deres erhverv.

Lovforslaget går ud på, at fiskeriministerens i 1954—55 kan anvende et beløb på 2 mill. kr., medens der kun er afsat 1 mill. kr. til hvert af de to efterfølgende finansår. At der ligger mange udækkede låneandragende på tilsammen omkring $\frac{3}{4}$ mill. kr., er en understregning af, at lovgivningen på dette område må og bør fortsættes.

Mit parti går ind for lovforslaget. Men det forekommer mig, at afdragstiden for lån til motoranlæg, anskaffet i anledning af udskiftning af gammelt motoranlæg, nemlig 6 år, er meget kort, og jeg ville også tro, at motorer har en betydelig længere levetid end 6 år. Derfor vil jeg gerne spørge fiskeriministeren, om ikke der kunne være mulighed for, at de 6 år strækkes noget.

Efter lovforslaget om udlån til fiskeindustrien stilles der 1 mill. kr. til rådighed i hvert af de følgende finansår. Som følge af lovgivningen om kvalitetskontrol og de krav, der nødvendigvis må stilles til behandlingen af fisk og fiskevarer og den hurtigst mulige distribuering af fisken med de moderne, velindrettede biler, kan mit parti også give dette lovforslag sin støtte. Lige så vigtigt som det er at bringe fangsterne i land, er det naturligvis, at der er en fiskeindustri, der, hvad moderne indretning angår, står på det højeste mulige stade og er i stand til at anvende og behandle fangsten på en sådan måde, at fiskevarerne til eksport og til hjemmemarkedet bliver af den bedst mulige kvalitet. Jeg har som sagt ikke betænkeligheder med hensyn til og kan heller ikke se, at denne lovgivning skulle have noget med socialiseringsbestrebelse at gøre. Faktisk er der her tale om en skærpelse i forhold til tidligere lovgivning. Jeg tænker på, at lånet nu skal forrentes med 5 pct., og herved nærmer vi os stærkt de

procenter, der er gældende på det almindelige lånemarked.

Jeg skal med disse få ord tilsige mit partis støtte til fremme af de to foreliggende lovforslag.

Søren Olesen: Mit parti er modstander af statsfinansiering. Når vi alligevel kan se med velvilje på lovforslaget om lån til nybygning af fiskerfartøjer, ligger det i, at der her gør sig noget ganske specielt gældende, nemlig at finansieringen af fiskerfartøjer ligger ret vanskeligt, egentlig vanskeligere end anden finansiering.

For det første er der ikke nogen fast kreditinstitution, som yder den slags lån. Det var meget ønskeligt, om der kunne opnås en lignende ordning, som vi kender fra andre erhvervsgræne, således at man også for fiskerfartøjers vedkommende fik en fast kreditinstitution at henvende sig til. Fiskeriet er jo samlet på ganske enkelte steder i vort land, og de pågældende, ofte mindre byer har ikke så store pengeinstitutter, at de har kunnet finansiere den nybygning, der har fundet sted i de senere år. Det er dette, der taler for, at man yder sådanne lån til nybygning af fiskerfartøjer og til modernisering af de ældre fartøjer.

Endvidere er der i det foreliggende lovforslag foreslået en rentesats på 5 pct., så vi kan vel nu sige, at der ikke er tale om nogen væsentlig foræring til fiskeriet, men om et lån på ganske forretningsmæssig basis.

Jeg kan ikke se med samme sympati på lovforslaget om lån til fiskeindustrien m. v. Jeg mener, at her ligger det anderledes. Der er ofte større kapitalinteresser tilstede, hvor man starter sådanne industrivirksomheder, ofte er der tale om aktieselskaber, og det gør, at hele sikkerhedsstillelsen kan blive noget mere tvivlsom. I det hele taget mener jeg, at sikkerheden der ikke er så god, som hvor det drejer sig om fiskerfartøjer. Man ved jo, at i den slags industrier kan det være noget svingende; hvis industriens afsætningsforhold forandres på en eller anden måde, kan den slags bygninger og maskiner blive ret værdiløse. Jeg ved ikke, om den højtærede fiskeriminister kan oplyse noget om, hvorvidt der har foreligget tab ved långivningen henholdsvis til fiskerfartøjer og til industrien. Med hensyn

[Søren Olesen.]

til fiskerfartøjer må det vel kunne oplyses, for dér har jo gennem en længere årrække ved forskellige love været givet adgang til at opnå lån, men med hensyn til fiskeindustrien kan det måske være vanskeligt, fordi denne lovgivning ikke er af så gammel dato. Jeg mener, det kunne have interesse, om den højtærede minister kunne give nogle oplysninger om, hvordan det ligger med hensyn til de to arter af långivning.

Medens jeg altså kan tilsige en velvillig behandling af lovforslaget om lån til fiskerfartøjer, må jeg indtil videre tage stærkt forbehold med hensyn til lovforslaget om udlån til fiskeindustrien, som jeg ikke mener vi kan tiltræde.

Fiskeriministeren (Chr. Christiansen): Jeg vil gerne takke den socialdemokratiske, den radikale og den kommunistiske ordfører for tilslutningen til de foreliggende lovforslag. Desværre er det jo mere usikkert, hvordan venstre og det konservative folkeparti ønsker at stille sig til den foreliggende lovgivning.

Jeg vil gerne overfor det høje ting gøre opmærksom på, at der er intet som helst nyt i de to foreliggende lovforslag. Forud for Marshalllovene, hvis penge nu er slut, vedtog den høje rigsdag i marts måned 1950 to lovforslag af omtrent samme ordlyd som de her foreliggende med almindelig tilslutning af de to ting. Lovforslagene, som vi i dag har til behandling, følger nøjagtig samme linie som tidligere. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Damsgaard gør opmærksom på, at det er en lovgivning, der går helt tilbage til 1937. Formerne har været lidt vekslende, men det reelle indhold af denne lovgivning har faktisk ikke forandret sig ret meget i årenes løb. Naturligvis er her tale om en vis støttelovgivning, egentlig ikke om nogen foræring, men en hjælp til finansiering på områder, hvor der kan være meget betydelige vanskeligheder. Det er en form for statsfinansiering, som også gælder på forskellige andre erhvervsom-

råder, ikke mindst indenfor landbruget, hvorfra man kan sige at de retningslinier, der her er gældende, faktisk er hentet.

Det ærede medlem hr. Damsgaard delte, at der var en realkreditkommission, som ville afgive betænkning, han vidste endog, at det skulle ske til det kommende efterår. Det har jeg ikke bestemte oplysninger om, så jeg har uden hensyn hertil ment det rimeligt at fremsætte disse forslag, som kunne betyde en fortsættelse af den lovgivning, som har været gældende i flere år.

Der er naturligvis en forskel på de to lovforslag, idet det ene kun gælder fartøjer, motorer og instrumenter til fiskerfartøjer, medens det andet har andre formål, nemlig at fremhjelpe fiskeriet på en række områder. I den forbindelse vil jeg gerne fremhæve, at vedtagelsen af kvalitetsloven i 1950 betød, at der måtte foregå en reorganisering og også en forbedring af vilkårene, både hvad angår transort og handel og en række dermed i forbindelse stående forhold. Det viser sig da også, at den lovgivning, hvis penge nu er opbrugt, har været i høj grad anvendt til at udbygge hele denne kvalitetsordning med bedre transportfartøjer, bedre automobiler, bedre transportmidler i det hele taget for fiskeriets vedkommende. Der er brugt ikke mindre end 2,1 mill. kr. til udlån til en udbygning netop på dette område. Det er også meget interessant at se, at køleanlæg og isværker også har været et område, hvorpå der er sket store fremskridt. Der er ydet næsten 1/2 mill. kr. i lån til fremme af disse særlige funktioner indenfor fiskeriet, som er kommet til at spille en fremtrædende rolle. Der er også til forbedringer og udbygning af konserverfabrikker ydet et beløb på over 1/2 mill. kr. Dertil kommer forskellige andre beløb, som alle er ydet til formål, der tager sigte på udbygning af fiskeriet, således som det netop også fremgår af formålsparagraffen i lovforslaget om udlån til fiskeindustrien.

Renten i henhold til Marshalllovgivningen var, hvis jeg ikke husker galt, 4 pct., og den

[Fiskeriministeren.]

er nu ansat til 5 pct., som er den norm, der bruges, hvor der er tale om at yde statsstøtte. Om det er muligt at foretage en afvikling af denne lovgivning, er et spørgsmål, der flere gange har været til behandling, og jeg minder om, at det ærede medlem hr. Damsgaard i marts 1950 var inde på nøjagtig den samme betragtning. Jeg kunne dengang som fiskeriminister meddele, at der var nedsat et udvalg af repræsentanter for finansministeriet og fiskeriministeriet, hvis opgave det skulle være at prøve på at finde frem til en reformering, en udbygning, af fiskeribanken, så at lovforslag af den karakter, der her er tale om, måske kunne overflødiggøres. Dette udvalg har også arbejdet, men ved den tidligere regerings tiltræden blev udvalget sat ud af kraft og har ikke virket i de forløbne 3 år. Derimod har man foretaget den forandring at lade fiskeribanken råde over en række kasseobligationer, men selve bankens karakter er ikke, såvidt jeg kan skønne, på nogen måde ændret fra, hvad den var i 1950, vilkårene er altså nøjagtig de samme. Der vil ikke være mulighed for blot med fiskeribanklån at kunne gennemføre en finansiering, der kan holde, hverken for fartøjer eller for det andet område.

Jeg glæder mig over, at det ærede medlem hr. Damsgaard sluttede med at sige, at han var velvilligt stemt og gerne ville drøfte lovforslagene. Jeg mener, det vil være rigtigst og saglig korrekt at gennemføre en lovgivning spændende over 3 år. Det har også vist sig i den periode, der er gået indtil nu, at der har kunnet gennemføres en administration og en udbygning, som er langt bedre og mere forsvarlig, end den vil blive, hvis man gennemfører en lovgivning kun gældende for et år.

Det ærede medlem hr. Baagø-Hansen var meget ked af, at det var statsfinansiering, der var tale om, og tvivlede på, at den hjælp, der her blev tilbudt, egentlig havde nogen betydning; man var fra konservativ side betænkelig og vidste ikke, hvor det ville ende. Måske var dette ikke engang samfundsgavnligt, sagde det ærede medlem.

Det er rigtigst, at der indenfor fiskeriet er solgt nogle fartøjer til udlandet, men det bør efter min mening ikke hindre os i at

prøve på at udbygge fiskerflåden og gøre dens sikkerhed og effektivitet så god som overhovedet muligt, og det er det, der er tale om her. Jeg vil gerne spørge, om det ærede medlem hr. Baagø-Hansen mener, vi skal forbyde salg af fiskerkuttere til andre lande, når anmodninger derom foreligger. Det ville være meget interessant at vide. Jeg mener ikke, man skal gennemføre en sådan restriktion.

Det ærede medlem mente, at det går tilbage med fiskeriet. Det kan man drøfte, og det kan man se på fra mere end een side. Det er meget muligt, at fiskeriet af konsumfisk er gået tilbage, men der er ingen, der har anelse om, hvorledes det vil gå, når Nordsøkonventionen og andre forhold kommer til at spille ind. Ingen kan vide, om ikke også fiskeriet af konsumfisk i år vil ændre sig i forhold til 1953.

Det ærede medlem talte med bekymring om bestemmelsen i § 1, stk. 1, i lovforslaget om udlån til fiskeindustrien, hvor der er tale om opdræt og fangst af fisk, og spurgte, om det var meningen, at der skulle oprettes virksomheder af kooperativ natur. Nej, det, der står her, har intet som helst med kooperativ virksomhed at gøre. Bestemmelsen tilsigter at åbne mulighed for, at også dambrugere, som jo har opdræt af fisk, kan komme ind under denne lovgivning. Der er allerede under den tidligere fiskeriminister ydet en støtte til dambrugene på 80 000 kr. Såvidt mig bekendt foreligger der ikke noget, som kan give anledning til de bekymringer, det ærede medlem her udtrykte.

Det undrer mig meget, at det ærede medlem mener, der ligger en begyndende socialisering i disse to lovforslag. I så fald må socialiseringen allerede være begyndt for mange, mange år siden, og så må man egentlig sige, at det går langsomt fremad med denne socialisering. Jeg vil meget henstille til det ærede medlem at bruge dette fine udtryk på steder, hvor det er mere saglig forsvarligt, end det kan siges at være her.

Det ærede medlem mente, at man godt kunne klare sig med de private lånemuligheder. Forhandlinger, jeg har haft med repræsentanter for fiskerierorganisationerne, har givet mig en ganske anden opfattelse,

[Fiskeriministeren.]

og de låneansøgninger, der ligger i fiskeriministeriet, taler et helt andet sprog. Jeg er overbevist om, at gennemførelsen af de foreliggende lovforslag vil betyde en udvidelse af fiskerierhvervets muligheder fremover.

Det ærede medlem hr. Lynnerup Nielsen spurgte mig, om den i § 2 i lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer foreslåede afdragstid af 6 år ikke var for kort — således opfattede jeg det ærede medlem. Bestemmelsen er overført fra gældende lov; sådan stod der i lovene fra før Marshallhjælpens tid, og jeg har ikke fra erhvervet hørt noget om, at det ikke skulle være rimeligt at fastholde denne bestemmelse.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen spurgte mig, om jeg kunne oplyse, hvorvidt denne långivning havde givet tab. Jeg kan på stående fod kun sige, at det er ikke mit indtryk, at staten har lidt tab. Her er, som det ærede medlem vil kunne se, tale om lån på længere åremål, og man kan ikke så lang tid i forvejen vide, om der vil komme tab, men det er mit indtryk; at der ikke er grund til bekymring.

Jeg er villig til at drøfte enkeltheder i lovforslagene i et udvalg. Også spørgsmålet om sammensætningen af det udvalg, der er nævnt i § 5 i lovforslaget om udlån til fiskeindustrien, kan vi se nærmere på.

Johs. E. Larsen: Det ærede medlem hr. Baagø-Hansen gav udtryk for mange betænkeligheder og fandt vedrørende lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer anledning til at spørge: Hvor ender vi?

Det ærede medlem mente, at her var tale om en begyndende socialisering. Det undrer mig derfor, at det ærede medlem ikke ved tidligere lejlighed har givet udtryk for sin frygt for denne vel efter hans mening betydelige fare — jeg tænker her specielt på perioden under den foregående regering. Det ærede medlem udtrykte også bekymring for, at der nu skulle blive lejlighed til at oprette kooperative virksomheder. Jeg kan imidlertid ikke indse, at organisationens form kan være afgørende i dette spørgsmål. Afgørende må dog være, at der nås resultater, at der finder en udbygning sted, så produktionen og afsætningsmulighederne

fremmes. Det må være de pågældendes egen sag, hvilken organisationsform de vil vælge til at fremme produktionen og afsætningsmulighederne.

Baagø-Hansen: Det ærede medlem hr. Skytte mente, at man holdt de unge ude, hvis man ikke ydede dem en hjælp som den her foreslåede, og så ville produktionen blive hemmet. Jeg kunne have lyst til at spørge det ærede medlem, om det ikke var bedre at sørge for at skabe bedre fangstmuligheder. Vi har ikke noget imod at drøfte spørgsmålet om hjælp til bedre motorer og bedre udstyr i form af tekniske anlæg, men det, som jeg især var betænkelig ved, var, at der skulle bygges nye kuttere, når vi samtidig sælger kuttere, og mange mener, vi i forvejen har for mange. Det er rigtigt, som den ærede ordfører omtalte, at den foregående fiskeriminister også havde søgt at få 1 mill. kr. stillet til rådighed, men det var ikke til fiskeindustrien, det var netop til nybygning og modernisering af fiskerflåden.

Den højtærede minister udtaler, at der er intet som helst nyt i disse lovforslag, og at denne lovgivning nu har eksisteret siden 1937; den er således blevet vedtaget den ene gang efter den anden her i det høje ting. Nu kunne jeg have lyst til at rejse det spørgsmål, om det er rigtigt at fortsætte med at give medicin til en patient, som engang har været syg. Forudsættes det, at han bliver ved med det? Jeg ville dog tro, det var bedre at gøre patienten rask. Det kan måske blive nødvendigt at foretage en operation, men fortsat medicingivning er ikke vejen til helbredelse.

Den højtærede minister mente, at denne lånelovgivning ligger på linie med en tilsvarende lovgivning for landbruget, men hertil er at sige, at medens landbrugets produktion og eksport er stærkt stigende, er fiskerierhvervet desværre ikke gået den samme vej; der er ikke så få tegn på, at det går den anden vej. Jeg er enig med ministeren i, at fiskerflådens effektivitet og sikkerhed skal udbygges. Alt, hvad der kan gøres i den retning, er jeg med på. Hvis det i udvalget skulle vise sig vanskeligt at få en sådan udbygning finansieret ad de normale kanaler, kan vi tale om sagerne. Det, jeg var

[Baagø-Hansen.]

betænkelig ved, var blot en forøgelse af fiskerflåden i form af meget dyre nybygninger.

Ministeren spurgte mig direkte, om jeg da ville forbyde salg af kuttere til udlandet. Nej, det vil jeg ikke. Erhvervet må selv finde ud af, om der er brug for kuttere, eller der ikke er det. Er der ikke brug for dem herhjemme og man kan sælge dem på en gunstig måde, er det bedre, at vi sælger dem og får frigivet kapital, der kan investeres på anden vis. Jeg nævnte det blot som et eksempel på, at fiskerflåden altså i virkeligheden må være for stor, og dette kunne jeg nok have lyst til at se lidt nærmere på i et udvalg.

Den højtærede minister mente ikke, jeg behøvede at være bange for dette socialiseringsskræmmebillede, som jeg havde prøvet på at hæfte på lovforslagene. Ja, socialisering eller ikke socialisering! Hvis man læser i forslag til lov om udlån til fiskeindustrien m. v. § 3, sidste stykke, vil man se, at de, der søger og får lån i henhold til denne lov, er underkastet tilsyn i et omfang, som ministeren selv bestemmer; det må da vistnok kunne siges at være en form for socialisering.

(Kort bemærkning.)

Skytte: Den eneste ændring i de foreliggende lovforslag i forhold til tidligere love angår rentesatsen. Den foreslås nu forhøjet til 5 pct. mod tidligere en noget lavere. Dette var grundlaget for min bemærkning til det ærede medlem hr. Baagø-Hansen om, at talen om socialisering ikke var meget bevendt. Hidtil har, såvidt jeg ved, det ærede medlems parti stemt for de foranstaltninger, der nu foreslås fortsat. Det vil altså sige, at man hidtil har været inde på socialiseringslinien. Nu må enhver part og enhver mand have lov at omvende sig enten til det bedre eller til det værre, det blander jeg mig ikke i, men jeg konstaterer, at hidtil har det ærede medlem og hans parti støttet lovgivningen her efter nøjagtig samme retningslinier, som gælder for de foreliggende lovforslag. Dette gælder, såvidt jeg ved, også den § 3, som det ærede medlem sidst opholdt sig ved.

Fiskeriministeren (Chr. Christiansen): Det er fuldstændig rigtigt, at en af de vigtigste opgaver er at sørge for bedre fangstmuligheder, og det sker bl. a. ved det ene af lovforslagene.

Man har berørt det spørgsmål, at den tidligere minister ansøgte om et beløb på 1 mill. kr. til nybygninger af de Marshallpenge, der blev givet til fiskeriet. Efter hvad der foreligger for mig, skulle denne million kroner anvendes til begge formål; der var nemlig tale om en og samme lov, og det var ikke muligt at ansøge om pengene kun til det ene formål. Det vil jeg dog gerne have lov at gøre opmærksom på.

Det ærede medlem hr. Baagø-Hansen mente ikke, man skulle blive ved at give medicin til en patient, der engang havde været syg, men det var måske godt at foretage en operation. Det ærede medlem glemte at fortælle, hvilken operation han tænkte på; det er jo ikke alle operationer, der er lige gode, og det er heller ikke alle operationer, der lykkes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Johs. E. Larsen: Da der er udtalt ønske om udvalgsbehandling, skal jeg foreslå, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. Steen ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for Steen har vedkommende gruppe udpeget *A. C. Normann*, som herefter er valgt.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om toldafgifterne m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

[Formanden.]

Tingets næste møde afholdes tirsdag den 9. februar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v.

og

forslag til lov om udlån til fiskeindustrien m. v.

2) Tredie behandling af:

Forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

3) Tredie behandling af:

Forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om kommunale valg. [Af Jens Chr. Christensen m. fl.].

5) Første behandling af:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov nr. 215 af 12. april 1949 om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos bier og om foranstaltninger til biavlens fremme.

8) Første behandling af:

Forslag til lov om beskyttelse af bier mod giftige plantebeskyttelsesmidler.

Formanden meddelte sluttelig planen for mødets arbejde iøvrigt i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15⁵⁵.

62. møde.

Tirsdag den 9. februar kl. 14.

Formanden: Medlemmer af folketinget Alsing Andersen, Erik Eriksen, Ole Bjørn Kraft, Jørgen Jørgensen (Lejre) og Viggo Starcke har meddelt mig, at de ønsker her i tinget at stille følgende forespørgsel til udenrigsministeren:

Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give folketinget om den udvikling, der i den sidste tid har fundet sted på det udenrigspolitiske område, herunder om de førte internationale forhandlinger?

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v. og forslag til lov om udlån til fiskeindustrien m. v.

Valgt blev: *Johs. E. Larsen, Poul Hansen (Grenaa), Poul Hansen (Svendborg), Lund Jensen, Evald Kristensen, Mørk, K. Axel Nielsen, Viola Nørlov, Damsgaard, Foged, Gideon, Conrad Kofoed, Østergaard, Baagø-Hansen, Halfdan Hendriksen, Adolph Sørensen og Skytte.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3089).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 104 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.